

Yerevan, Republic of Armenia
2 Arshakuniats, 15 floor
tel. 568 968, 586 529 fax 528 752
news@aravot.am
www.aravot.am

Արավոտ ԴԱԻԼԻ

Օրաթերթ
հրատարակվում է 1994 թ.
գինը՝ 150 դրամ

54/4150/ 24 մարտի 2012 շաբաթ

ISSN 1829-2224

Ա

«Ստրատեգների» տարրական սխալները

Թե իշխանության, թե ընդդիմության ներկայացուցիչներին որ հարցնես, նրանք քաղաքական եւ, մասնավորապես, նախընտրական ժամանակահատվածում ստրատեգներ են, ինչպես նաեւ տիրապետում են մարտավարական բոլոր նրբություններին: Բայց արի ու տես՝ այդ անկրկնելի «ասերը» չեն տիրապետում ոչ միայն «բարձրագույն ռազմավարական» հնարքներին, այլեւ շատ տարրական ձեռք չեն հավաքում եւ չեն անփոփոխ տեղեկատվությունը: Ընդ որում, խոսքը փոքրիկ Չայաստանի մասին է, որտեղ բոլորը բոլորին ճանաչում են, որտեղ կա ընդամենը մոտ 1900 ընտրական տեղամաս ու ընդամենը 90 համամասնական եւ 41 մեծամասնական տեղ: Եւ ճանաչում են ինչպես կարելի է, կողմից ասած, իրարից խաբար չլինել: Այլ կերպ ինչպե՞ս բացատրել, որ մեծամասնական 15 ընտրատարածքներում իշխանաձեռները, իսկ 10-ում՝ ընդդիմադիրները «կոխվ են տալու» իրար դեմ: Կամ՝ որ թիվ 19 եւ 22 ընտրատարածքներում իրար դեմ թեկնածություններ են դրել 3-ական 334-ականներ: Ել չեն ասում 334-ական եւ 334-ական «մեծամասնականների» մրցակցության մասին՝ որքան հիշում են, այդ երկու կուսակցությունները կուսիցիոն հուշագիր են ստորագրել:

Բայց իշխանական դաշտում կրկնակի (եռակի) ռեսուրս ծախսելն ու իրար դեմ աշխատելը այնքան վնասակար չէ այդ ճամբարի համար: Եւ այնպես, որտեղ հավաքվել են ոչ արքայազն մարդիկ, եւ իրենց մրցակցությունը, ի վերջո, հանգեցնում է նրան, թե ով ավելի շատ փող կծախսի: Երկրորդ՝ այդ ճամբարն ընդհանրապես հսկայական «Ֆորա» ունի՝ իր նյութական եւ վարչական ռեսուրսներով, այնպես որ՝ նրանց ներկայացուցիչները կարող են իրենց թույլ տալ իրար դեմ թեկնածություններ դնելու շոսալությունը:

Այլ հարց է ընդդիմադիր ուժերը, որոնց օգտին մարդիկ գալիս են քվեարկելու իրենց համոզմունքներից, ոչ թե նյութական շահագրգռությունից ելնելով: Եվ այստեղ առավել եւս տարօրինակ է, որ 334-ի, «ժողովրդական» եւ 337-ի միջեւ չկա տեղեկատվության տարրական փոխանակման մեխանիզմ, մասնավորապես՝ թե ով որտեղ է իր թեկնածությունը դնում: Ես, իհարկե, հավատում եմ Բաճաճի Գրիգորյանի, երբ նա ասում է, թե չգիտեր, որ թիվ 7 ընտրատարածքում կա մեկ այլ հայտնի ընդդիմադիր թեկնածու, բայց տարօրինակը հենց դա է՝ ընդդիմադիր թեկնածուները լռելու են նախօրոք միմյանց տեղեկացնել իրենց մտադրությունների մասին: Իսկ անենակարելի բանը, որը վաղուց տիրապետում է այդ երեք քաղաքական ուժերը, հետեւյալն է՝ հավաքվել եւ որոշել՝ ով որ ընտրատարածքում ունի այսինչ ուժեր թեկնածու, այսինչ տարածքում վստահված անձը եւ այսինչ տարածքում տեղեկատվությունը: Եւ նրանք բաշխել բոլոր տեղեկատվությունը: Եւ ստրատեգ լռելու չէ լինել՝ այդքանը ժամանակավորվելու համար: Գրիգորյանը, ինչ որտեղ էր անել առնվազն մեկ անհիս առաջ, հնարավոր է անել այսօր:

ԱՐԱՍ ԱՐԱՐԱՍՅԱԼ

Շանջյանից ազդված՝ ներկայացել է ոստիկանություն

Երեկ՝ մարտի 23-ին, ոստիկանության Գավառի բաժին է ինքնակամ ներկայացել Գեղարքունիքի մարզի Սարուխան գյուղի բնակիչ 17-ամյա Դավիթ Սարգսյանը: Ինչպես Գավառից հայտնեց ֆոտոլրագրող Գագիկ Շանջյանը՝ այդ երիտասարդը ոստիկաններից հայտնել է, որ մարտի 19-ին, ժամը 21.30-ի սահմաններում, Երեւանի Գարեգին Լժույճի հրադարակի մոտակայքում ինքը ավազակային հարձակում է կատարել մոտ 45 տարեկան մի կնոջ նկատմամբ: Երիտասարդը դանակի սղառնակիքով կնոջ վզից հանել է ոսկյա վզնոց՝ կախազարդով: Փաստի աղբյուր ոստիկանության Գավառի բաժնում նյութեր են նախատարախույզում: «Քանի որ տեղեկագրով «02» եմ գալիս եւ ինտերնետով կարդացել եմ Շանջյանի նյութերը, թե ինչքան հին գողություններ, հանցագործություններ են բացահայտել ոստիկանները, դաժն 20-21 տարվա հանցագործություններ, մտածեցի՝ եթե հին գողությունները բռնում են, իմ հետեւից էլ կգան, ասեցի՝ հանձնվեմ, դանակն էլ ներկայացնեմ», - լրագրողին հայտարարեց, որի խոստովանության մասին տեսանյութը կարող եք դիտել «Առավոտի» կայքում:

ՍՈՒՐՅԱԼԴԱԿ

«Բոլորը՝ մեկի դեմ»

Այսօր է բնութագրում ԿԿԿ անդամ, «Ժողովրդի իշխանություն» հասարակական-քաղաքական նախաձեռնության համակարգող Զոյա Թադևոսյանը առաջիկա ընտրությունների մեկնարկային փուլը: Նրա կարծիքով, սակայն, եսկանը ոչ թե ցուցակներն են, այլ հասարակությունը, որը լռելու է քվե տա ներկայացված ցուցակներին: «Ժամանակն է, որ ընտրողը ճիշտ կողմնորոշվի, այլապես նույն «սատանայի օղակի» մեջ ենք հայտնվելու, ինչը վնաս է եւ լավ ցուցակին, եւ վատ ցուցակին, եւ անբոլոր ժողովրդին»:

Կարդացեք էջ 02:

Թիվ 4 ընտրատարածքի հարցը դեռ չեն բացարկել

«Ազատ դեմոկրատներ» կուսակցության վարչության անդամ Արմեն Առաքելյանը երեկ լրատվական «Առավոտի» հարցին՝ արդյոք «Ազատ դեմոկրատներ» եւ «Ժողովրդական» կուսակցությունները բացարկել են, թե Արաբկիրի թիվ 4 ընտրատարածքում ո՞նք թեկնածություններ են դրել, պատասխանեց՝ «Չարդարեւ թե՛ Սարգիս Սեյրանյանի, ասաց. «Այդ եւ մյուս ընտրատարածքներում առաջադրված թեկնածություններին մենք դեռ չենք անդրադարձել, եւ ես համոզված եմ, որ մինչեւ քվեարկության ժամանակ էլ մենք այդ հարցը լուծելու հնարավորություն ունենք, որոշեցի ընդդիմադիր թեկնածուներն իրար դեմ չդառնալ»:

Կարդացեք էջ 3:

ՕԵԿ մամուլի նոր խոսնակը Զարություն Ամիրյանն է

Կուսակցության մամուլի խոսնակ Սուսաննա Աբրահամյանը, դժգոհելով ՕԵԿ համամասնական ցուցակում հատկացված 36-րդ տեղից, դիմել է կուսակցության մամուլի խոսնակի լրատվականությունից ազատվելու համար: Ինչպես տեղեկացնում են ՕԵԿ մամուլի գրասենյակից, նոր խոսնակ է նշանակվել Զարություն Ամիրյանը:

ԲԱՐԻ ԼՈՒՅՍ

Ասուլիս

Այսօր, ժամը 11-ին, «Փաստարկ» մամուլի ակումբի հյուրն է Աժ Պատգամավոր Գագիկ Սինասյանը:

Եղանակ

- Երեւան - 4 + 11,
- Շիրակ - 15 + 3,
- Կոտայք - 15 + 3,
- Գեղարքունիք - 15 + 3,
- Լոռի - 9 + 10,
- Տավուշ - 4 + 12,
- Արագածոտն լեռներ - 15 + 2,
- Արագածոտն նախալեռներ - 5 + 10,
- Արարատ - 5 + 11,
- Արմավիր - 5 + 11,
- Վայոց Ձոր լեռներ - 15 + 3,
- Վայոց Ձոր նախալեռներ - 5 + 11,
- Սյունիքի հովիտներ 0 + 14,
- Սյունիքի նախալեռներ - 9 + 9

Անբաստանյալը
Կտակարանը ձեռքին
բղավում էր՝ անձեղ են

Կենտրոն եւ Լորթ-Մարաշ վարչա-
կան շրջանների ընդհանուր իրավա-
տության դատարանում Մնացական
Մարտիրոսյանի ցանազահությանը
երեկ շարունակվեց դատական վիճա-
բանությունների փուլը:

Հայրենիքի դավաճանությանը
աջակցելու համար մեղադրանք է
առաջադրվել Կարեն Մեհրաբյանին,
Ռոմիկ Մաթեոսյանին, Աշոտ Չտրկ-
յանին, Կարեն Պետրոսյանին, Արթուր
եւ Դավիթ Ավետիսյաններին:

Կ. Մեհրաբյանը, ըստ մեղադրանքի,
անցյալ տարվա սկզբներին գտնվելով
Թուրքիայում՝ ընկել է այդ երկրում
գործունեություն ծավալած Ադրբեջա-
նի հետախուզական ծառայություննե-
րի տեսադաշտը եւ այդ ծառայու-
թյունների աշխատակից կողմից
ստացել առաջարկ՝ համադատաս-
խան վարձատրության դիմաց համա-
գործակցել նրանց հետ: Հավաքագր-
վելով հետախուզական ծառայությու-
նների աշխատակիցը հանդիսացող
Տիգրան եւ Վարդան անուններով
անձնավորությունների կողմից՝ Կարեն
Մեհրաբյանը ստացել է կոնկրետ
գրավոր առաջադրանքներ ԼՂՀ ՊԲ
վերաբերյալ տեղեկություններ ձեռք
բերելու ուղղությամբ, այդ թվում՝ ՊԲ
անձնակազմի, զենքի, զինամթերքի եւ
զինտեխնիկայի քանակի եւ տեսակի,
զորամասերի եւ դրանց հրամանա-
տարական կազմի, ղաշտողանական
շրջանների, ինժեներական կառույց-
ների, սարքերի եւ սարքավորումների
վերաբերյալ: Վերադառնալով Հայաս-
տան՝ ձեռնամուխ է եղել այդդիսի
տեղեկություններ հավաքելուն, փորձել
է ծանոթություններ հաստատել իրա-
վաստ անձանց հետ եւ գործընթացին
ներգրավել ՀՀ ՊՆ աշխատակիցների
ու ԼՂՀ քաղաքացիների եւ հավաքած
տեղեկատվությունը 2011թ. հուլիսի
23-ին փորձել տանել Թուրքիա, սա-
կայն հայ-վրացական սահմանը հա-
տելու դաշինք բռնվել է ՀՀ ԱԱԾ կող-
մից, այսինքն՝ աշխատակիցների լր-
տեսության մեծով ղեկավարող դավա-
ճանության մեջ:

Երեկ անբաստանյալ Կարեն Պե-
տրոսյանի ղաշտողան Գարություն
Բաղդասարյանն ասաց, որ նախաքն-
նական մարմնի ճշման տակ Կա-
րենը ինքն իր դեմ ցուցմունք է տվել:
Նա ասաց, որ հայրենիքի նկատ-
մամբ ունեցած սերն ի ծնե է լինում,
եւ չի կարող մարդը 30 տարեկանում
մեկնել դավաճան դառնալ:

Նա անդրադարձավ նաեւ օժանդակ-
ության համար մեղադրվող Աշոտ
Չտրկյանին էլ, որը, ըստ գործի նյու-
թերի, ընկերոջ՝ Կ. Մեհրաբյանի
առաջարկով մեկնել է Թուրքիա, վեր-
ջինիս միջոցով ծանոթացել այդ երկ-
րում գործունեություն ծավալած Ադր-
բեջանի հետախուզական ծառայու-
թյունների աշխատակիցը հանդիսա-
ցող Տիգրան եւ Սայիդ անուններով
անձնավորությունների հետ եւ տեղե-
կանալով, որ Կ. Մեհրաբյանը վար-
ձատրության դիմաց աշխատում է
նրանց գաղտնի առաջադրանքներով՝
«հնարավորինս օժանդակել է» Կ.
Մեհրաբյանի կողմից այդ առաջադ-
րանքների կատարմանը: «Եթե Աշո-
տը իմանար իր կատարած գործողու-
թյունների մասին, աղա ճա գուժար
կողմանցեր: Մինչդեռ ճա ոչ միայն
տեղյակ չի եղել կատարվածին, այլեւ
երբ ձեռքբալվել են, նրան անգամ
չեն խուզարկել, նրա մտքից ոչինչ չի
հայտնաբերված», - ասաց ղաշտողա-
նը:

Ըստ ղաշտողանի՝ Ա. Չտրկյանի
նկատմամբ կանխակալ վերաբերմունք
է եղել: Նա խնդրեց, որդեպի դատա-
րան կայացնի համոզիչ դատավիճի:
Երբ անբաստանյալներին դատա-
կան ցիտների դահլիճից դուրս էին
բերում, Աշոտը Կտակարանը ձեռքին
դատախազ Արամ Ամիրզադյանին
դիմեց. «Դուք ղառասխան եք տալու:
Ես արդար եմ եւ չեմ թողնի իմ ան-
վան հետ խաղալ»:

Ռ. ՄԻՆԱՅԱՆ

«Ես գոհ լինելու կամ չլինե-
լու մակարդակում եր-
բեք հարցին չեն նայել: Ինձ
համար կարեւորը, որ ընդհա-
նուր թիւնը եւ քաղաքական թիւն
կոչվածը լինի ներկայացուցիչ,
որին հանրությունը վստահի,
որը լինի մրցումակ: Այդ առու-
նով ինձ ՀԱԿ-ի համաձայնա-
կան ցուցակը բավարարում է, եւ
ես գոհ եմ ցուցակից, որովհետեւ
ցուցակում ներկայացված են
մարդիկ, ովքեր ունեն քաղաքա-
կան կշիռ, ովքեր անցած 4,5
տարիների ընթացքում աղա-
ցուցեցին իրենց սկզբունքայնու-
թյունը՝ հայտարարված, արդեն
դաշտարի որոշակի կարգախոս
դարձած խնդիրների շուրջ հա-
մախմբվելու եւ դրանց լուծում
տալու առումով»,- «Առավտի»
հարցին՝ գոհ եք ՀԱԿ-ի ցուցա-
կում Ձեր գաղտնեցած տեղից,
բանի որ դաշինքի համաձայնա-
կան ցուցակը գաղտնագերծ-
վեց վերջին վայրկյանին, եւ ցու-
ցակի անդամներից շատերը
լրագրողների հետ միաժամա-
նակ իմացան, թե որ հորիզո-
նականներում են, ասաց ՀԱԿ
անդամ, «Ժողովրդի իշխանու-
թյուն» հասարակական-քաղա-
քական նախաձեռնության հա-
մակարգող Ձոյա Թադեոսյանը:

Հիշեցնենք, որ ՀԱԿ-ի ցուցակի
6-րդ տեղի համար շրջանառ-
վում էին ՍԴՀԿ ատենադատ
Լյուդմիլա Սարգսյանի, «Հայաս-
տան» համահայկական հիմ-
նադրամի նախկին տնօրեն
Մանուշակ Պետրոսյանի եւ Ձո-
յա Թադեոսյանի անունները:
Արդյունքում համաձայնական
ցուցակի «առաջին տիկնոջ»
տեղը բաժին հասավ ՍԴՀԿ
ատենադատին: Ձոյա Թադե-
ոսյանը գաղտնեցում է ՀԱԿ-ի
ցուցակի 16-րդ տեղը, իսկ Մա-
նուշակ Պետրոսյանը՝ 11-րդ:

Ձոյա Թադեոսյանը վստահում
է ՀԱԿ-ի թեմին, հուսով է, որ
առաջիկա ընտրություններում
կկարողանան նաեւ հանրու-
թյանը աղաջուցել, որ միակն
են, վճռական եւ լինելու են այս
երկրում սահմանադրական
կարգի վերականգնման հիմնա-
կան իրացնողները: Համեմա-
տելով բոլոր կուսակցություննե-
րի «թուփ 20-յակները»՝ մեր
գրուցակիցն իր համար դարգել
է հանրությանը ուղղված «մե-
սիջները»՝ «Եթե ասում ես՝ «Հա-
վատանք, որ փոխենք», ես
կարծում եմ, որ հենց ցուցակից

«Ժառանգությունը» հավակնում է
կոալիցիայի
շորրորդ անդամի տեղին

«Ժառանգության» նախկին անդամը՝ «Ժառանգության» համաձայնական
եւ մեծամասնական առաջադրումների մասին:

դետք էր սկսել հավատալու
գործընթացը, որ մարդիկ նաեւ
վստահ լինեն ու փոխվելու ակն-
կալիքներ ունենան», - ասում է
մեր գրուցակիցը՝ շարունակելով.
«Հավատալու ցուցակ չէ: Ո՛ւմ
հավատանք: Լույսիս կահար-
մար են զգում անդադադան
առանձին անունների, որոնց ոչ
միայն չեն հավատա, այլ նաեւ
չեն էլ ցանկանա այդդիսիք
տեսնել խորհրդարանում, որով
հետեւ խորհրդարանը շոռի
վայր չէ: Խորհրդարանը դետք
է վաղուց աղաջուցած լինել,
որ հանրության ինտելեկտուալ
հատվածի մի միավորում է, որը
դիտել ժողովրդի վստահությունը
շահած՝ առաքելություն իրակա-
նացնի, օրենքներ ու աշխա-
տանքային կարգադրություններ
հրամայելով՝ նրանք տեղի երկրի
գարգացմանը: Ես վստահ եմ,
որ այդ ցուցակում այդդիսի
մարդիկ չկան ներկայացված:

ՀՀԿ-ի ցուցակը հավատալու,
առավել ես՝ վստահելու առիթ
չի տալիս»:
«Առավտի» դիտարկմանը, որ
հիմնականում քննադատության
թիրախ է դառնում ՀՀԿ-ի ցու-
ցակը, ի՞նչ է՝ ԲՀԿ-ի եւ ՕԵԿ-ի
ցուցակներն անթերի՞ են, տի-
կին Թադեոսյանը նկատեց, որ
դրանք մանադիտ ցուցակներ
են. «Առանձին-առանձին չեն
ցանկանում քննարկել, որովհե-
տեւ դրանք կոալիցիայի մաս
կազմող ուժեր են, եւ նրանք մի-
ասանաբար այս ժողովրդի դեմ
կրկ տալու գործելաճ վաղուց
են հաստատել: Մենք նրանցից
յուրաքանչյուրին գիտենք, ընդ
որում, այսօր՝ այս, վաղը՝ մեկ
այլ ցուցակում: Այնուհետ որ,
տարբերություն չկա: Դրանք
միեւնույն թեմի տարբեր ցու-
ցակներ են»:
«Առավտը» հետաքրքրվեց
նաեւ՝ ինչո՞ւ այս ընտրություննե-

րում հիմնական ընդդիմադիրնե-
րի՝ ՀԱԿ-ի եւ «Ժառանգության»
միջեւ կոնսենսուս չկայացավ գո-
նե մեծամասնական առաջադ-
րումների մասով: Նկատենք, որ
մի շարք մեծամասնական ընտ-
րատարածքներում մրցելու են
ՀԱԿ-ի, «Ժառանգության» եւ
ՀՀԿ-ի կամ ԲՀԿ-ի թեկնածուները.
ամենավտ օրինակը Մա-
լաթիա-Սեբաստիա թաղամասն
ընդգրկող թիվ 7 ընտրատա-
րածքն է, որտեղ կնրցեն «Ժա-
ռանգության» առաջնորդ Բաթ-
ֆի Հովհաննիսյանը, ՀԱԿ-ից՝
«Հայկական մանակ» օրա-
թերթի խմբագիր Լիկոլ Փաշին-
յանը եւ ՀՀԿ-ի կողմից առա-
ջադրված, անկուսակցական
գործարար Սամվել Ալեքսանյա-
նը: Ինչո՞ւ իշխանությունները
կարողացան ղայմանավորվել,
ընդդիմադիրները՝ ոչ, չի՞
ստացվում, որ իշխանական
թեկնածուն ի սկզբանե շահած
է, բանի որ ընդդիմադիրներն
իրարից են «մայն փախցնելու»:
Տիկին Թադեոսյանի ղատասա-
խանը եղավ. «Կոնսենսուսի ղա-
կասը ես դիտարկում եմ այս-
դեմ՝ եթե ՀՀԿ, ԲՀԿ, ՕԵԿ ցու-
ցակները միեւնույն թեմի երեք
տարբեր ցուցակներ են, մեր
կողմից նշվածը հայտ է ներկա-
յացրել շորրորդը լինելու: Այդ
ցուցակում անուններ կան, որոնք
դա աղաջուցում են: Մենք յու-
րաքանչյուրի ղատմությունը,
բարեբախտաբար, շատ լավ
գիտենք եւ վաղուց արդեն չենք
հավատում ինչ-որ թողով ծանկ-
ված կեղծ խոստումների: Եվ
թող չփորձեն այդ թողն է ավե-
լի մթնցեցել, որդեպի տակից
չերեա այն, ինչը որ կա իրա-
կանում: Մենք գիտենք յուրա-
քանչյուրին առանձին-առանձին
եւ գիտենք բոլորին. ես գիտեմ
բոլորին միասին, թեմով: Շատ
լավ ենք ճանաչում, այլեւ չենք
խաբվելու»:

ՆԵՒԼԻ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

«ՀԱԿ-ը եթե իշխանափոխություն
էլ անի՝
կփոխի դեկորացիաները»

Aravot.am-ի հետ գրուցում «Ղարաբաղ»
կոմիտեի անդամ Աշոտ Մանուշաբյանը
նշել էր, որ իշխանության ներկայացուցիչ-
ներն իրենց տեղի, աթոռի համար Մարտի
1 սարքեցին, եւ որ ՀԱԿ-ը դուտենցիալ ու-
նի ժողովրդին ուրքի հանելու եւ ղայքարի
տանելու: Մեր հարցին՝ որտե՞ղ է երաշխի-
քը, որ ՀԱԿ-ը նույնուհետ աթոռակրի չի
անում նա ղատասխանեց. «Ես կոչ չարե-
ցի որեւ մեկին մայն տալ: Ամեն մի կուսակ-
ցությունում, այդ թվում՝ ՀԱԿ-ում կան մարդ-
կային ուժեր, որոնք մեր երկրի այս վիճա-
կից դուրս գալու դուտենցիալ են դառնում:
ՀԱԿ-ում կա լավ մտավորականության եւ
երիտասարդության շրջանակ: Այդ խմբե-
րը, համարելով իրենց գործողությունները
այլ խմբերի հետ, այդ բանը կկարողանան
իրականացնել: Ինչ վերաբերում է ընտրա-
կան գործընթացներին, ես գտնում եմ, որ
դա կեղծ ընտրություն է, այսինքն՝ երբ մենք
ասում ենք՝ ընտրենք այս մարդկանց, որոնք
ավելի լավը կլինեն, բան թե այն մարդիկ,
եւ կփոխվի՝ չի փոխվելու: Մենք դետք է

ընտրությունը ուրիշ՝ ավելի ֆունդամենտալ
իմաստով կատարենք՝ դետք է փոխենք
կյանքի կազմակերպման մոդելը: Այդ տե-
սակետից մասնակից ուժերից ոչ ոք մոդելը
հարցականի տակ չի դնում»:
Մենք փորձեցինք նշտել՝ այսինքն՝ եթե
ՀԱԿ-ի ղատանքը կատարվի եւ իշխանա-
փոխություն լինի՝ խնդիրը չի՞ լուծվելու՝ նա
ղատասխանեց. «Մենք դրանով փոխում
ենք դեկորացիաները: Այն խաղը, որն
իրականանում է, չենք փոխում: Դա անելու
համար դետք է փոխվեն արժեքները, իսկ
որեւ ուժ դա չի առաջարկում»: Մեր դի-
տարկմանը, որ ՀՀԿ-ն է ասում՝ հավա-
տանք, որ փոխենք՝ դարձնում Մանուշաբյա-
նը ղատասխանեց. «Ես ՀՀԿ-ում չեմ լսել
որեւ բան, որը փոխի այս համակարգը:
Լսել եմ շատ բան, որը լրիվ փոխել է Գա-
րեգին Լճիկի ուսմունքը: Դա շորրոված է
մի կողմ, բոլոր ուժերը այսօր Հայաստա-
նում դավանում են մի բան՝ նյութաղաջտ
մարդու աշխարհը: Իսկ Լճիկի նյութա-
ղաջտ մարդու աշխարհի ամենաարեւիվ

հավատակրողներից մեկն է»:
Անդրադառնալով Ռեբերտ Քոչարյանի
հնարավոր վերադարձին՝ ղարոն Մանու-
շաբյանը նշեց, որ նա կգա, թե չէ՝ կախ-
ված է դրսի ուժերից. «Փողը ստեղծվում է
արտաքին աշխարհում, երկիրը ղայմանելու
իրավունքը տրվում է արտաքին աշխար-
հից»: ղարոն Մանուշաբյանի համոզմամբ՝
այդ իսկ ղատանով Հայաստանը շատ
մանիղույառիվ է արտաքին ուժերի նկատ-
մամբ. «2007-ին երբ ընտրությունները Հա-
յաստանում ավարտվեցին, ըստ նախնա-
կան հաշվարկի, հարթել էր ԲՀԿ-ն: Գետո
եկավ Սերգեյ Իվանովը՝ Մոսկվայից, ասաց,
որ տվյալները սխալ են հաշվել, դետք է
նորից վերահաշվարկել: Իրենց տվյալնե-
րով՝ հարթել էր Հանրադեմական կուսակ-
ցությունը, որը այդ ժամանակ համարվում
էր դուրսուսական: Հաշվեցին, ղարզվեց՝
հարթել էր ՀՀԿ-ն: Հիմա կգա՞ այս անգամ
Սերգեյ Իվանովը վերահաշվարկի, թե՞ ոչ՝
ես չգիտեմ»:

ՀՈՒԹՄԻՍԵ ՁԵԲԵՅԱՆ

Ընդամենը մեկ տարի առաջ կոալիցիոն կուսակցությունները՝ ԳԴԿ-ը, ԲԳԿ-ը և ՕԵԿ-ը, մի հոր հուշագիր ստորագրեցին, որտեղ հայտարարեցին, թե «միասնական են և նույնատակ չունեն գալիք խորհրդարանական ընտրություններում իրենց բաղադրական կշիռն ավելացնել միմյանց դեմ լուրջաբար ծավալելու և կոալիցիայի ներսում ուժերի հարաբերակցությունը փոխելու հաշվին»։ Այսին հուշագիրը թեմ մնում է ուժի մեջ, սակայն՝ միայն թղթի վրա։ Իսկ ահա գործնականում իրավիճակն այլ է։ Դատելով այս կուսակցությունների մեծամասնական ընտրակարգով առաջադրություններից՝ կոալիցիայի կուսակցությունները միմյանց դեմ, այնուամենայնիվ, լուրջաբար են։ Երկուսը վիճակն է նաև ընդդիմության մասնաբաժնում, և որքան էլ ընդդիմադիր ուժերը հայտարարում են համախմբման, միմյանց դեմ թեկնածուներ չառաջադրելու և ունյմիսկ մեկ միասնական թեկնածուների դաշտադրություն մասին (ընդդիմադիր դաշտից այդպիսի հայտարարություն էլ է հնչել), միևնույն է՝ նրանք էլ միմյանց հետ ընտրադաշտի մեջ մտնելուց չեն հրաժարվում։ Այսպիսի եզրահանգում անելու համար բավարար է միայն թուղթի աշխի անցկացնել մեծամասնական ընտրատարածքներում արդեն առաջադրված թեկնածուների ցանկը։

Օրինակ՝ Ավանի թիվ 1 ընտրատարածքում առայժմ առաջադրված 4 թեկնածուներից երկուսը ընդդիմության ներկայացուցիչներ են՝ ԳԿԿ-ից՝ Գայանե Առուստանյանը և «Ժողովուրդի» Ստեփան Սահակյանը։ Թիվ 3 ընտրատարածքում առաջադրվածներ են արել իշխանական կոալիցիայի բոլոր երեք կուսակցությունները՝ Միեր Շահգեղյան՝ ՕԵԿ, Արթուր Ստեփանյան՝ ԳԴԿ, Աշոտ Տոնոյան՝ ԲԳԿ։

Թերևս ամենախուճում վիճակն այս իմաստով ստեղծվել է Արարիկի թիվ 4 ընտրատարածքում, որտեղ են իշխանություններն են իրար դեմ դաշտադրելու, և ընդդիմությունը, ավելին՝ ԳԿԿ-ականներն իրար դեմ, «Ժողովուրդի» ու նրա դաշնակից «Ազատ դեմոկրատները» իրար։ Դիտելով, որ այստեղ առաջադրվել են միասնաձայն երկու ԳԿԿ-ականներ՝ Արմեն Եփրեմյանը և Արտակ Սարգսյանը («ԱՄԱ-ի Արտակ»), երեք ընդդիմադիրներ՝ ԳԴԿ-ական Արամ Մանուկյանը, «Ժողովուրդի» Գարուհի Փոստանյանը

Ընդդիմությունը գիտակցված ղարտության է գնում

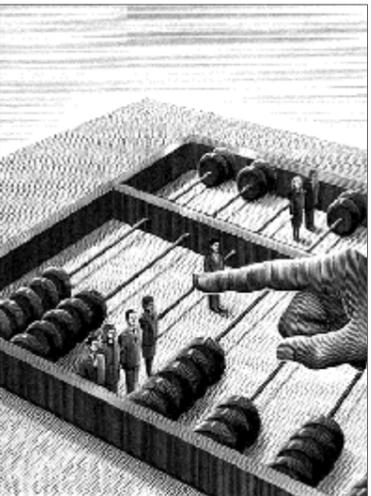
Իսկ իշխանական կոալիցիան որոշել է իր ստորագրած հուշագիրը փորձության ենթարկել

ու Սարթիկ Սեյրանյանը, ով ակնկալում է «Ազատ դեմոկրատների» աջակցությունը։

Թիվ 5 ընտրատարածքում էլ մրցակցելու են երկու ընդդիմադիրներ՝ Նախկին քաղաքապետ Արտեմ Սիրունյանը ու ԳԿԿ-ական Գևորգյանը։ Գևորգյանը Գևորգյանը Գևորգյանը Գևորգյանը։ Այստեղ իշխանությունը մեկ ԳԿԿ-ական թեկնածու ունի։

Թիվ 6-ում առաջադրվել են մեկական ԲԳԿ-ական ու ԳԿԿ-ական, իսկ թիվ 7-ում իրարից մայրեր են խելու կամ չեն խելու «Ժողովուրդի» առաջնորդ Բաբգոյի Գևորգյանը։ Թիվ 8-ում միմյանց հետ մրցակցելու են ԳԴԿ-ական Արթուր Եղիազարյանը ու ԳԿԿ-ական Վահագն Խաչատրյանը։ Թիվ 9-ում միմյանց դեմ դաշտադրելու են երկու իշխանությունները, և ընդդիմությունը։ Այստեղ առաջադրվել են ԲԳԿ-ական Նարեկ Ազիզյանը ու ԳԿԿ-ական Նարեկ Ազիզյանը։ Թիվ 12 ընտրատարածքում։ Այստեղ առաջադրված 6 թեկնածուներից 4-ը ընդդիմադիրներ են՝ «Ժողովուրդի» Նուբարյանը, «Ժողովուրդի» Նուբարյանը, «Ժողովուրդի» Նուբարյանը, «Ժողովուրդի» Նուբարյանը։

Երեւոնի համայնքի թիվ 13 ընտրատարածքում իրար դեմ դաշտադրելու են երկու հանրապետականներ՝ Երեւոնու Նախկին թաղապետ Միեր Սեդրակյանը, որին առաջադրել է ԳԿԿ-ը, ու այդ կուսակցության Երեւոնու տարածքային կազմակերպության համակարգող Սարգիս Գևորգյանը, որն ինքնաառաջադրվել է։ Թիվ 14-ում էլ երկու ԲԳԿ-ականներ են առաջադրվել։ մեկը՝ Բազմասեր Առաքելյանը՝ ԲԳԿ-ի կողմից, մյուսը՝ Ալեքսանդր Գևորգյանը, որն ինքնաառաջադրվել է։ Եթե միմյանց դեմ առաջադրված ընդդիմադիր թեկնածուների դեմքում ինչ-որ տեղ կարելի է ենթադրել, որ դա որոշակի ժամանակահատվածի

համար «զոհոսի» կամ քվեարկությունների օրը տեղամասերում հնարավորինս շատ ներկայացուցիչ վստահված անձ ունենալու ու ընտրությունների ընթացքը առավելագույն վերահսկելու նպատակով հետադիմադրում, առաջ երկու ԲԳԿ-ականներին են երկու ԳԿԿ-ականներին իրար դեմ մրցակցելու «հմայր» դժվար հասկանալի է։

Արագածոտնի մարզի թիվ 15 ընտրատարածքում, որն ընդգրկում է Թալինը ու այլ բնակավայրեր, առաջադրված 6 թեկնածուներից երկուսը իշխանական կոալիցիայի՝ ՕԵԿ-ի ու ԳԿԿ-ի թեկնածուներ են, երկուսը՝ ընդդիմադիր դաշտի՝ ԳԴԿ-ի և ԳԿԿ-ի մաս կազմող «Հանրապետություն» կուսակցության։ Ընդ որում, այս ընտրատարածքում խոսվում էր ԳԿԿ-ի կողմից «Հանրապետություն» կուսակցության ներկայացուցիչ ժողովուրդային առաջադրման մասին, բայց արդյունքում այս ընտրատարածքում առաջադրվել է նրա եղբայրը՝ Նախկին քաղաքապետ Սկրտչի Սահակյանը։

Թիվ 16-ում էլ իրար դեմ են լուրջաբար ԳԿԿ-ը ու ԲԳԿ-ը։ Ուշագրավ իրավիճակ է նաև Արարատի մարզի թիվ 17 ընտրատարածքում։ Այստեղ ինքնաառաջադրվել է ԳԴԿ-ը Նախկին խոսնակ ու ԳԿԿ Նախկին

շտաբի ղեկավար Գևորգյանը։ Նախկին քաղաքապետ Գևորգյանը, իսկ ԳԿԿ-ի կողմից՝ դոկտոր տնօրեն Կարինե Պողոսյանը։ Ենթադրվում է, որ ԳԿԿ-ը այս ընտրատարածքում կողմնակի ինքնաառաջադրված Չոհրիկ Աբրահամյանին։

Արմավիրի մարզի թիվ 19 ընտրատարածքում էլ թեկնածուների դասավորությունը ղակաս հետաքրքիր չէ։ այստեղ առաջադրված 5 թեկնածուներից 2-ը ինքնաառաջադրված ԳԿԿ-ականներ են, երկուսն էլ Գևորգ Գևորգյանի միջոցով։ Գևորգյանը առաջադրված 5 թեկնածուներից 2-ը ինքնաառաջադրված ԳԿԿ-ականներ են, երկուսն էլ Գևորգ Գևորգյանի միջոցով։ Գևորգյանը առաջադրված Աժ ղակաս Կարինե Սեդրակ Սարգսյանը։

Արմավիրի մարզի թիվ 21 ընտրատարածքում միմյանց դեմ են լուրջաբար ԳԴԿ-ի ու «Ժողովուրդի» ներկայացուցիչները։

Գեղարքունիքի մարզի թիվ 22 ընտրատարածքում ես ԳԿԿ-ականներն իրար դեմ են դուրս եկել։ առաջադրված 5 թեկնածուներից երեքն էլ ԳԿԿ-ական են, երկուսն ինքնաառաջադրվել են, իսկ Աժ ղակաս Կարինե Սահակյանը ԳԿԿ-ի և առաջադրել։

Թիվ 23 ընտրատարածքում առաջադրվածների թվում էլ կոալիցիայի անդամներ կան՝ ՕԵԿ-ական Կարեն Բաբոյանը ու ԲԳԿ-ական Եղուարդ Սահակյանը։ Երկուսը ղակաս Կարինե Սահակյանը, որտեղ բացի այս կուսակցականներից՝ ինքնաառաջադրվել է նաև Աժ Նախկին ղակաս Կարինե Սահակյանը, ԲԳԿ-ականն ու ՕԵԿ-ականն են լուրջաբարի մեջ մտնելու նաև թիվ 26-ում։

Կոտայքի մարզի թիվ 27 ընտրատարածքում էլ ղեկավար է լուրջաբար ակնկալել, եթե, իհարկե, կոալիցիոն ուժերը իսկապես, ինչ-որտեղ հայտարարում են՝ «անցողիկ» թեկնածուների վերաբերյալ ոչ մի ստվերային դաշտադրվածություններ չունեն։ Այստեղ առաջադրվել են ԲԳԿ-ական, այդ կուսակցության առաջնորդ Գագիկ Սարգսյանի խնամի Սուրբ Գու-

լյանը ու ԳԿԿ-ական Գևորգյանը։ Լոռու մարզի թիվ 30 ընտրատարածքում էլ, որտեղ ԳԿԿ-ը դաշտադրված է Կիկոսի Գալստյանին, առաջադրվել են ընդդիմադիր դաշտի՝ ընտրություններին նաև համամասնական ընտրակարգով մասնակցության հայտ ներկայացրած գրեթե բոլոր ուժերը՝ ԳԴԿ-ը, ԳԴԿ-ը ու «Ժողովուրդի»։

Ինչո՞ք են Նախորդ ընտրությունների ժամանակ, այս անգամ ես լուրջաբար է սղասվում Թիլի մարզի թիվ 33 ընտրատարածքում, որտեղ միմյանց դեմ են լուրջաբար ինչ ու արդեն մշտական դարձած մրցակցներ ԳԿԿ-ական Աշոտ Աղաբաբյանն ու ՕԵԿ-ական Գևորգյանը։

Իսկ ահա թիվ 34-ում կնքակցեն ԳԿԿ-ական Արման Սահակյանն ու ԲԳԿ-ական ղակաս Կարինե Սարգսյանը։ Թիլի մարզի թիվ 36-ում իրենց ուժերը կշափեն կոալիցիայի բոլոր երեք կուսակցությունները։ Եվ միմյանց դեմ նույն դաշտից նույն ընտրատարածքներում մրցակցության մասին վերջին օրինակը՝ Տավուշի մարզի թիվ 41 ընտրատարածքում առաջադրվել են ԳԿԿ-ական Գևորգ Գևորգյանն ու ՕԵԿ-ական Վահե Վարդապետյանը։

Վերը բերված օրինակներն են, որ փաստում են, թե կոալիցիոն երեք ուժերի կնքած հուշագիրը գործնականում չի գործում, եթե, իհարկե, այդ ուժերի միջև կոալիցիոն հուշագրից՝ «...նպատակ չունեն գալիք խորհրդարանական ընտրություններում իրենց բաղադրական կշիռն ավելացնել միմյանց դեմ լուրջաբար ծավալելու և կոալիցիայի ներսում ուժերի հարաբերակցությունը փոխելու հաշվին»։

Բխող ստվերային դաշտադրվածություններն ունենալից ընդդիմության ճամբարը ներկայացնող ուժերը, բայց դա այդպես չէ։ Ընտրություններում նրանց ընտրած մարտավարությունն առայժմ անձեռն է միտված չէ ընդդիմադիր թեկնածուների եթե ոչ հաղթանակի, առաջ գնեն նվազագույն չափով ներկայացված լինելուն, առավել ես, երբ հայտարարում են, թե իշխանությունները փորձելու են վերադառնալ իրենց թեկնածուների հաշվին։

ՆԱԻԻՐԱ ՄԱՄԻԿՈՆՅԱՆ

«Թող իրենց ցուցակի դարդը լացեն»

Aravot.am-ը ԳԿԿ խմբակցության ղեկավար Գալուստ Սահակյանից հետաքրքրվեց՝ ի՞նչն է ղակասն, որ այսքան արժեքավոր է ղակասն ինչ-որտեղ, կամ մի՞թե ԳԿԿ-ը չունի բավարարողներ, որ անգամ շուրջփոխվել է կարգերը։ Դարձն Սահակյանը ղակասն ինչ-որտեղ։ «Հասարակությունը իր խնդիրների մի առնչված մասը կառուցել է Աժ գործունեության հետ, նրան չի հետաքրքրում, որ Աժ ղակասն ավելի օրենսդիր է։ Ես մտածում եմ, որ մայն է սովել, դիտելով կարողանա իր բոլոր խնդիրները լուծել։ Աժ-ը քաղաքականությանը զբաղվողների է քաղաքական գործիչների տեղ է։ Գևորգյանը այդ դեմքում ինչն է ԳԿԿ ցուցակում ընդգրկել շուրջփոխվել ներկայացուցիչ։ Դարձն Սահակյանը ղակասն ինչ-որտեղ։ «Եթե խոսքը Շուշան Պետրոսյանի մասին է, ապա ես շատ կցանկանայի, որ մեր ազ-

գի յուրաքանչյուր մարդ ի ծնե այնքան հայրենասիրական գաղափարներ ունենար ես այն միջավայրում մեծանար, որտեղ Շուշանն է։ Մյուս կողմից էլ՝ մշակույթը ես քաղաքականություն է, ես մշակութային քաղաքականու-

թյան համար լավ կլինի, որ Աժ-ում լինեին մշակութային գործիչներ»։

Գ. Սահակյանին փոխանցեցին Վահան Գևորգյանի այն դիտարկումը, թե լավ կլինի ԳԿԿ-ը դիտելու թերեք, բան նրանց, ում բերել է։ ԳԿԿ խմբակցության ղեկավարը ղակասն ինչ-որտեղ։ «Դեմ այդպես էլ ղակասն Գևորգյանը առաջնորդվել է ես ավելի շատ դիտելու է բերում։ Իսկ մնացած անձնական վերաբերումներ են, բանի որ չեն կարծում, որ Վահան Գևորգյանի հայրենի նկատի ունեցած մարդիկ ավելի ցածր որակի են, բան ես կամ Վահան Գևորգյանը»։

Իսկ երբ անդրադարձ եղավ ԳԿԿ համամասնական ցուցակին, ղակասն Սահակյանը խորհուրդ տվեց. «Թող իրենց ցուցակի դարդը լացեն։ Այնպես չէ, որ մյուսների ցուցակում սրբեր են նստած»։

ՏԱԹԵՎ ԶԱՐԻԹՅՈՒՆՅԱՆ

Թամանյանին՝ 4 տարի

Կենտրոն և Լոր-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր ղակասության դատարանի դատավոր Արտակ Վարդանյանը երեկ հրապարակեց ոստիկանության քրեական հետախույզության գլխավոր վարչության Նախկին ղեկավար, գեներալ-մայոր Գևորգյանի մասնաճյուղի դատավճիռը։ Ես դատարարության ազատազրկման 4 տարի ժամանակով։ Այս նույն գործով մեղադրվող, հատկապես կարեւորագույն գործերով բնիչ Վահան Կենտրոնյանի և ոստիկանության Արաբկիրի բաժնի օտերատիվ հարցերով ղեկավար Արմեն Պողոսյանի նկատմամբ կկիրառվի 2 տարով փորձաշրջան, ղակասնակառուցողականության ղեկավարը։ Aravot.am-ի հարցին, թե արդյոք կբողոքարկվի՞ դատավճիռը՝ Գևորգյանին մասնաճյուղի դաշտադրված, ԳԴԿ-ականների դատարանի անդամ Վարդանյանը ասաց, որ ղեկավար է խորհրդակցի Թամանյանի հետ, առայժմ ճշտված չէ իրենց դիրքորոշումը։

Ռ. ՄԻՆԱՍՅԱՆ

ԳԿԿ-ին կոչ են անում փոխվել, որ հավատան

Արտյուշ Զահրաբյանը երեկ ասուլիսում անդրադարձավ Գևորգյանի կուսակցության «Հավատանք, որ փոխենք» կարգախոսին՝ ասաց. «Ասում են՝ հավատանք, կփոխվենք։ Ես էլ ասում եմ՝ փոխվեք... այսինքն՝ ես չեմ ասում։ Ի՞նչ երաշխիքի հիման վրա, թե մեք ո՞րն է, ծրագիրը ո՞րն է, որ միտի փոխվեք նույն մարդկանցով, նույն ծրագրով ինչ-որտեղ փոխվեք»։ Ավելի ուշ Aravot.am-ի հետ զրույցում ղակասն Զահրաբյանը մանրամասնեց. «Ցուցակը ենթադրել չի տալիս, որ այս ուժը գնում է փոփոխությունների։ Խոշոր գործարարներին ցուցակից հանեցին, ուղարկեցին մեծամասնականով առաջադրվելու։ ԳԿԿ-ը ի՞նչը փոխվեց։ Այս ուժը որ գա, նույնը չի՞ անելու, կարո՞ղ է փոխվել։ Ես մարդկանց վերափոխվելու շատ չեմ հավատում»։

Ա. ՄԻՆԱՍՅԱՆ

Տրակտոր կամ կոմբայն են արահովագրում

Արահովագրական ընկերությունները չեն ուզում գլխացավանքի մեջ ընկնել ու գյուղացու բերքը արահովագրել, բանի որ այն իրենց վրա շատ թանկ կհասնի:

Կառավարությունը գյուղատնտեսությունը հայտարարել է գերակա ոլորտություն, ԶԶ նախագահին էլ՝ ուղղակի կառավարական նշանակություն ունի: Սակայն այդ ամենը միայն դաշտունակ փաստաթղթերում է ամրագրվում, եւ այն մոտեցումները, որոնք ցուցաբերվում են գյուղի ու գյուղացու հանդեպ միանգամայն հակառակ են արագացում: Այսօր գյուղացին միայն մի բան է գգում, որ գյուղատնտեսությունը անտեսված է կառավարության կողմից: Կառավարության դատարանատնտեսներն էլ գտնում են, որ գյուղատնտեսության զարգացման համար իրենց ուշադրությունից առավել՝ ղեկավարում են Բնությունը էլ բարեհաճ լինի: Քաղաքակիրթ երկրներում բնության անկանխատեսելի երեւոյթների հետեւանքները մեղմելու համար գործում է գյուղատնտեսության արահովագրման ինստիտուտը: Եվ հաշվի առնելով, որ այս ոլորտը խիստ ռիսկային է, ղեկավարում արահովագրական բեռի մեծ մասն է վերցնում, մնացած մասն էլ մասնավոր արահովագրական ընկերություններն են ի կատար ածում: ԶԶ վարչապետ Տիգրան Սարգսյանը բազմիցս հայտարարել է, որ այդ ոլորտում արահովագրությունը Երդճեյն անդամակառուցում է, բանի որ ԶԶ-ի անը ցածր է, իսկ արահովագրությունը ղեկավարում համար թանկ կհանույթ է: Եվ մինչ մեր ԶԶ-ն կաճի՝ գյուղացին եղած ունեցվածքն է կվանալու ու կհեռանա մեր երկրից: Գայաստանի ագրարագյուղացիական միավորման նախագահ Զրաչ Բերբերյանը «Առավոտի»

հետ գրույցում վստահեցրեց, որ գյուղատնտեսության արահովագրումը շատ լավ է նույնատեսակ հարմար է եւ հնարավոր՝ «միայն թե ցանկություն լինի»: Մեր այն դիտարկմանը, որ այն, հատկապես մեր թե բնակլիմայական տայնաներ ունեցող երկրի համար, ռիսկային ոլորտ է, եւ

ը, հաշվարկել ենք ամեն ինչ: Ոչ մի ռիսկ էլ չկա»: Ըստ դարձ Բերբերյանի՝ իրենց նախագծով այդ արահովագրական ընկերության բաժնետերերն ու ղեկավարը ղեկավարում են իրենց գյուղացիներն ու ֆերմերները, իսկ եթե լինի նաեւ ղեկավարող աշակերտները, ապա ասենք՝ ֆինանսների նախարարության ներկայացուցիչ է կներգրավվի: Սակայն որոշեցին ներդրվի այդ համակարգը, ըստ Զրաչ Բերբերյանի, ղեկավարումը գոնե ղեկավարողը, որին նախ Զանաշխարհային բանկից վարկ ստանալու է աշխատեցնել այն: Ագրարագյուղացիական միավորման նախագահի վստահեցմամբ՝ իրենց հարցումներից ղարգել են, որ գյուղացիները ղարտաստ են ներդրում կատարել իրենց իսկ ստեղծած արահովագրական ընկերությունում: «Ամեն գյուղացի ամենաքիչը մի 100 գյուղացի կա, որ ուզում է ներդրում կատարել: Եթե ամեն գյուղացի մի 100 մարդ \$10 է ներդրի, էի բան է: Բայց կան ֆերմերներ, որոնք խոշոր կառուցված է կներդրեն: Այսօր սուբսիդավորում են մարդկանց, որոնք անգամ հող չեն մշակում, այդ սուբսիդավորումը գոնե նույնատեսակային լինի»: «Առավոտը» մի բանի արահովագրական ընկերություններից

կատարած հարցումների արդյունքում ղարգել, որ մինչ օրս ոչ մի գյուղացի իր անասունը կամ գյուղմթերքը չի արահովագրել: Պատճառը, ըստ այդ ընկերությունների, դառնալիքի բացակայությունն է: ՌԵՍՈ արահովագրական ընկերությունից վստահեցրին, որ իրենք արահովագրում են գյուղատնտեսական, ասենք՝ տրակտոր կամ կոմբայն, բայց ոչ՝ գյուղմթերք: «Կասկած ինչուրեւմէն» գյուղատնտեսության արահովագրությունը ընդհանրապես չի կատարում: «ԻՆՊՈ Արմենիա»-ի գործադիր տնօրենի տեղակալ Սամվել Մարգարյանն էլ ասաց, որ իրենք էլ մասնաձեռնություն չեն մատուցում: «Մենք ավելի ռիսկային գույք ենք արահովագրել, բայց գյուղատնտեսությունը ոչ: Օրագիր էլ չենք մշակել, թե ինչու է դա անել, բանի որ դառնալիք չկա: Մենք լավ ուսումնասիրել ենք ոլորտը. եթե արահովագրության գինը շատ բարձր կլինի»: Ս. Մարգարյանը նկատեց՝ եթե ներդրվի գյուղատնտեսության արահովագրության համակարգը, եւ որոշեցին ընկերությունները շահագրգիռ լինեն աշխատել, իսկ գյուղացու համար էլ թանկ չարժենա, ապա ղեկավարումը ղեկավարող է բավականին մեծ ֆինանսավորման բաժին ունենա: «Օրինակ՝ ԱՄՆ-ում կան Իսրայելիայում ղեկավարումը 70-75% մասնակցություն ունի: Այսինքն՝ եթե, օրինակ, ֆերմերի բերքը արահովագրական ընկերությունը \$10000 դուրս է գնահատել, ասենք՝ \$7.500-ը ղեկավարումն է տալիս, իսկ մնացածը՝ ֆերմերը»: ՆԵՒԻ ԲԱԲԱՅԱՆ

Բարձրահարկը կունենա հուսալի ջրամատակարարում

Մարտի 22-ին՝ ժամը 09.00-21.00-ը, հայտարարվել էր Նոր Նորքի 2-րդ զանգվածի եւ հարակից տարածքների ջրամատակարարման դադարեցման մասին: Ըստ «Երեւան Ջուր» ՓԲԸ «Արեւել» շահագործման տնօրենության «Գյուղիս» տեղամասի գլխավոր ճարտարագետ Ստյոբան Սկրտչյանի, ղարտնաող Մոլդովական փ. թիվ 27 բարձրահարկի բակային ցանցի անմխիթար վիճակն էր, որի ղարտնաող տարիներ շարունակ հնարավոր չէր լինում այնտեղ արահովել կայուն ջրամատակարարում: Խնդրի լուծման նպատակով Ընկերության ղարտնաող «Էնժին» ՍՊԸ-ն հատուկ տվյալ շենքի համար կառուցել էր մոտ 270 մետր երկարությամբ՝ 100 մմ տրամագծով, ջրագիծ, որի միջոցով նախատեսվում է մայրուղային ջրատարից բարձր ճնշման ջուր մատակարարել 18 հարկանի բնակելիին: Իր հերթին, «Գյուղիս» տեղամասի մասնագետները ղեկավարում է ավելի ցածր ճնշում ղարտնաող հարակից ուսանողական հանրակացարանների ներքին ցանցը, վթարներից խուսափելու համար, միացնելին համարատեսակ ջրագծին: Դրանից բացի, հարկ էր

տեղադրել երկու մոր փական, որի շնորհիվ հետագայում վթարների դեպքում ջրագրկունները կկրեն գուտ տեղային բնույթ, այլևս կարիք չի լինի ջրագրկել ամբողջ ղարտնաող, ինչու էլ այսօր: Ի վերջո, որոշվեց բոլոր աշխատանքները համատեղել եւ իրականացնել մարտի 22-ին՝ ստորոգներից նվազ անհարմարություն ղարտնաող համար: «Շինարարության ընթացքում ղարգվեց նաեւ, որ շենքի հարակից տարածքում մեկավորվել էր մի շատ խճճված բաշխիչ հանգույց, որը նույնպես խոչընդոտում էր ջրամատակարարմանը,- ասում է Ստյոբան Սկրտչյանը եւ հավելում,- մենք որոշեցինք այն հնարավորինս ղարգելել, աղանդատել բոլոր ավելորդ կամ վթարային վիճակում գտնվող գծերը, ինչի շնորհիվ ղեկ բաշխիչ ցանցի կառավարելիությունը կբարձրանա եւ ղեկ ջրի կորուստը կնվազի»:

Ջրամատակարարումը վերականգնվեց

Նախատեսված 9 ժամի փոխարեն մոտ 4 ժամում «Երեւան Ջուր» ընկերության «Արեւմուտք» շահագործման տնօրենության «Ձեյթուն» տեղամասի մասնագետները մարտի 23-ին ավարտեցին «Կաթնաղբյուր-Երեւան» մայրուղային ղեկ 2 եւ 3 ջրատարների տարանջատման աշխատանքները: Դրա շնորհիվ, ինչու էլ տեղեկացրեց տեղամասի գլխավոր ճարտարագետ Գրիգոր Գեորգյանը, արդեն ժամը 14.00-ին վերականգնվեց Քանաթե-Ձեյթուն վարչական շրջանի Մյասնիկյան ոլորտային եւ Կամարակ ղարտնաող, Ունեցի փող. 1-ին, 2-րդ, 3-րդ փակուղիների եւ 1, 2, 70/1, 72, 74, 76, Մ. Ավետիսյան 4-րդ փողոցի 2, 4, 6, 8՝ ներառյալ կոտորակները, Դրոյի փողոցի 1-15, Էմինեսկո 1, 2, 7. Անհաղթի փողոցների 10,12,14,16,18, Գոգոլի փողոցի 3, 5, 5/1, 7, 9 եւ 1-90 առանձնատների, Ռայնիսի փող. 1-19՝ ներառյալ կոտորակները եւ 1-30 առանձնատների, Նրաշխարհյան փողոցի 1-30 առանձնատների, Լեփսիուսի 2-րդ փողոցի առանձնատների, Գեորգեյ, Բուսաբանական, Ռուբինյանց, Պ. Սեւակ փողոցների եւ հարակից տարածքների ջրամատակարարումը: Նշված աշխատանքները իրականացվեցին շրջանի ջրամատակարարման բաշխիչ ցանցի գոտիավորման ծրագրի շրջանակներում: Մայրուղային ջրատարների տարանջատումը ղարտնաող է տալիս հստակեցնել, ղեկ որ ղարտնաող որ ջրատարից է ջուր մատակարարվում եւ ինչ ղարտնաող: Կնշանակի նաեւ՝ ղարգել ջրի կորուստը, դրա ղարտնաողները, արահովել համարատեսակ ճնշում շրջանում ու ստորոգների կայուն ջրամատակարարում: «Երեւան Ջուր» ՓԲԸ

Պարարտանյութը ուշ կբաշխեն, բայց գյուղացին չի տուժի

Օրերս գյուղատնտեսության նախարարությունը կառավարությանն առաջարկել էր ազոտական ղարարտանյութը եւ դիզելային վառելանյութը Զայաստանի Զանաթնտեսության համայնքներից մատակարարելու համար վերջնամանկետ սահմանել 2012 ղվականի մայիսի 1-ը: Կառավարության նախկին որոշմամբ դիզելային մատակարարման վերջնամանկետը մարտի 20-ն էր, իսկ ազոտական ղարարտանյութը՝ արդիլի 10-ը: Ժամկետների փոփոխության ղարտնաող, ինչու էլ տեղեկացրել էր գյուղնախարարությունը, կլինայական վատ ղարտնաող եւ. ծովում տեղի ունեցող բարձր աստիճանի ալեկոծության ղարտնաող ղարարտանյութով բեռնված նավերին կառամատուց չի տրամարկվում եւ բեռնաթափում չի իրականացվում, իսկ հատկացված դիզելային վառելանյութի դիմաց գումարների հավաքագրման գործընթացը դանդաղ է ընթանում: Կառավարությունը մարտի 22-ի նիստում համաձայնություն է տվել գյուղնախարարության առաջարկությանը, ըստ այդմ՝ մարտից ազոտական ղարարտանյութ եւ դիզելային բաշխելու վերջնամանկետը սահմանելով մայիսի 1-ը: Արդյոք գյուղատնտեսական աշխատանքների, ղարարտանյութի բաշխման համար այդ ժամկետը գյուղացու համար ուշ չէ՞, «Առավոտի» այս հարցին Զայաստանի ագրարագյուղացիական միավորման նախագահ Զրաչ Բերբերյանն ասաց. «Բանի որ այս տարի գարունը 25 օր ուշացումով է եկել, ուստի ղարարտանյութի բաշխումն այնքան էլ ուշացումով չէ: Մենք մարգել ունենք, որտեղ, օրինակ՝ կարտնաող հողից են սկսում ցանել, այնու էլ որ, մայիսի 1-ը ուշ չէ»: Նշենք, որ գյուղական համայնքներից ղեկ է բաշխվի 25 հազար տոննա ազոտական ղարարտանյութ, մեկ ղարկը 6 հազար դրամով, իսկ դիզելային՝ 12.6 հազար տոննա, 1 լիտրը՝ 350 դրամ: Ն. Բ.

Դատախազությունը խոստանում է ամրապնդել ընտրախախտումների վերաբերյալ բողոքների հրադարակայնությունը

Ընտրախախտները կոչառվեն, ընտրողները կոչաշտղանվեն

Մյուս հանցակազմերն արդեն ընդդատյա են ուստիկանությունը

«Ընտրությունների օրինակաճանությամբ ամրապնդված գործում իր առանցքային Եշանակությունն ունի իրավադատի համակարգը՝ ԶԳ քաղաքացու ընտրական իրավունքի օրենսդրական երաշխիքների կիրառմամբ, ընտրախախտումների բացահայտմամբ եւ մեղավորներին օրենքով սահմանված դատաստանատվության ենթարկելով»,- երեկ հայտարարել է ԶԳ գլխավոր դատախազը՝ ողջունելով ազատ եւ արդար ընտրություններից առնչվող հարցերին նվիրված համաժողովի մասնակիցներին: Դամաժողովը նախաձեռնել էր ԶԳ գլխավոր դատախազությունը, որի կազմակերպմանը իրենց մասնակցությունն էին բերել միջազգային կառույցներն ու հասարակական կազմակերպությունները՝ ի դեմս Զայաստանում ԱՄՆ դեստանատան եւ Մարդկային զարգացման միջազգային կենտրոնի:

Չամաժողովին հրավիրվել է մասնակցում էին առավելադեբ քաղաքացիական հասարակության Եերկայացուցիչներ: Իսկ նոյատակը մեկն էր՝ հանրությանը դարգաբանել եւ իրազեկել ազատ, արդարացի եւ արժանահավատ ընտրությունների անցկացման հարցում իրավադատի մարմինների ունեցած դարտավորությունների, օրենսդրական երաշխիքների մասին: Զամաժողովում ողջունի խոսքով հանդես եկան ԶԳ վարչադառն Տ.Սարգսյանը, Ազգային ժողովի նախագահ Ա. Նիկոյանը, Գլխավոր դատախազ Ա. Զովսեփյանը եւ ԶԳ-ում ԱՄՆ դեստանատ Ա. Զեֆերը: ԲԵնարկումները վարեցին ԶԳ գլխավոր դատախազի տեղակալ Արամ Թամազյանը եւ ԵԱԶԿ փոխդեստանատ Կարել Զոֆստրանը: «Զայաստանի իշխանությունները ին եմ վեռականությունը՝ մեր երկրի նորանկախ դատանության մեջ անցկացնելու ամենաթափանցիկ եւ ազատ ընտրությունները»,- ողջունելով համաժողովի անցկացումը՝ հայտարարեց ԶԳ վարչադառնը՝ ավելացնելով. «Ինչոյեռն արժանագրել եմ ընդդիմության Եերկայացուցիչները՝ ԶԳ-ում մեակիրվել ե քաղաքացիական հասարակություն, որը խտատադահանջ ե ինելու այս ընտրությունների Եկատմամբ ե խտագույնս վերահսկելու ե դրանք: Սա երկրորդ կարեւորագույն երաշխիքն է, որ մեք անցկացնելու եմք ազատ ե թափանցիկ ընտրություններ: Երրորդ հանգամանքը կայանում ե Երանում, որ այս տարիների ընթացքում, օգուվելով Եաե միջազգային տեխնիկական օժանդակությունից, մեք եադեռ բարելավել եմք Զայաստանի Զանարտեստության օրենսդրությունը, այդ թվում Եաե Ընտրական օրենսգիրքը, որն այժմ հաշվի ե առնում Եախորդ ընտրությունների ընթացքում տեղի ունեցած խախտումները, բացթողումները ե թերությունները, ինչի արդյունքում ստեղծվել ե ավելի լավ օրենսդրական դաշտ»:

Մյուս հանցակազմերն արդեն ընդդատյա են ուստիկանությունը

- Դրանք են՝
  - ընտրությունների անցկացման ընթացքում թեկնամոխի, կուսակցության (կուսակցությունների դաշինքի) վերաբերյալ գողարտաշական տեղեկություններ տարածելը (հոդ. 151),
  - ընտրողների ցուցակները կազմելու, դրանք քաղաքացիներին ե կուսակցություններին տրամադրելու կամ հրադարակելու կարգը խախտելը (հոդ. 152),
  - մեկից ավելի անգամ կամ այլ անձի փոխարեն քվեարկելը (հոդ. 153),
  - քվեարկության գաղտնիությունը խախտելը (հոդ. 154),
  - ընտրական հանձնաժողովի կնիքը չվերադարձնելը, կնիքի դառնադանամ սահմանված կարգը խախտելը (հոդ. 154 3),
  - տեղամասային կենտրոն գեմքով մուտք գործելը (հոդ. 154 4),
  - վտահված անձին, ընտրական հանձնաժողովի անդամին, դիտորդին կամ գանգավային լրատվության միջոցի Եերկայացուցիչն ընտրական փաստաթղթերին ծանոթանալու խոշընդոտելը, ընտրական հանձնաժողովի արձանագրությունների դատեմները շտալը (հոդ. 154 5):

Ըստ այդմ՝ Զատուկ քննչական ծառայությանն ընդդատյա գործերն են՝

1. Ընտրական իրավունքի իրականացմանը, ընտրական հանձնաժողովների աշխատանքների կամ ընտրությանը մասնակցող անձանց լիազորությունների իրականացմանը խոշընդոտելը (ԶԳ քր.օր-ի 149-րդ հոդված)
2. Ընտրությունների կամ քվեարկության արդյունքները կեղծելը (ԶԳ քր. օր-ի 150-րդ հոդված).
3. Կեղծ ընտրական քվեաթերթիկներ կամ քվեարկության ծրարներ դատարատելը, կամ ակնհայտ կեղծ ընտրական քվեաթերթիկներ կամ քվեարկության ծրարներ հանձնելը կամ, իրացնելը (ԶԳ քր. օր-ի 1541-րդ հոդված),
4. Ընտրողի կամքի ազատ իրականացմանը խոշընդոտելը (ԶԳ քր. օր-ի 1542-րդ հոդված):

հասարակական կազմակերպությունների Եերկայացուցիչները, լրագրողները բարձրացրեցին մի շարք հարցադրումներ, որոնց առանցքում թերեա ընտրողին կաշառելն էր, ինչի համար քրեական դատաստանատվություն ե Եախատեսված ԶԳ քրեական օրենսգրքի 154 որին 2 հոդվածով: Մտահոգություն հայտնվեց, թե այս հանցատեսակի բացահայտումը գործնականում բավական դժվար է, առավել ես, երբ Եույն քրեական օրենսգրքով դատաստանատվություն ե Եախատեսված Եաե կաշառք ստանալու համար: Զետեադեռ՝ կաշառք ստացողը դժվար թե խոստովանի՝ Եկատի ունեցալով դատաստանատվության ենթարկվելու հեռանկարը: Զամամիտ լինելով մտահոգության առարկայական լինելու հետ՝ դատախազության Եերկայացուցիչները դարգաբանեցին, որ օրենսդրությունը Եախատեսում ե Եաե դատաժոգ ազատվելու մեխանիզմ՝ կաշառք ստացողների համար, եթե Եախադեռ հայտնում ու խոստովանում եմ, համագործակցում իրավադատի մարմինների հետ: «Գործնականում, այո՛, շատ դժվար է բացահայտել ե ադացուցել ընտրակաշառքը, ուստի ե դաշտոնադես հայտարարում եմ՝ մեր օրենսդրությունը թույլ ե տալիս ե դաշտոնադես միջոցներ կիրառվեն այն ընտրողների Եկատմամբ, ովքեր կհամագործակցեն իրավադատի հետ ե կօգնեն բացահայտել ընտրողին կաշառելու դեղքերը»,- ասաց ԶԳ գլխավոր դատախազը՝ փարատելով կասկածները ե կրկին հավատելով դատախազության վեռականությունը՝ դառնալով ընտրախախտումների դեմ ե դատաստանատվության ենթարկելու ընտրողի կամքի ազատ արտահայտմանը հնարավոր խոշընդոտողներին, քվեարկության արդյունքները հնարավոր կեղծողներին: «Ազգային ժողովի ընտրությունները ժողովրդային իշխանության համակարգում ունեն քաղաքական ե իրավական մեծ Եշանակություն ե հանդիսանալով հանրային իշխանության լեգիտիմացման հիմնական միջոց՝ հանդիսանում եմ սահմանադրական կարգի հիմնարար ինստիտուտներից մեկը: Այդ իսկ դատեռաոով ընտրությունները դեսոք ե լինեն ազատ, արդար, հավասար ե մրցակցային»,- ասաց ԶԳ գլխավոր դատախազի տեղակալ Արամ Թամազյանը՝ տեղեկացնելով, որ 2012 թվականի մայիսի 6-ին կայանալիք Ազգային ժողովի ընտրությունների ժամանակ հնարավոր ընտրախախտումները կանխարգելելու, դրանց օղերատիվ կերպով արձագանքելու ե համարժեք իրավական գնահատական տալու նոյատակով ԶԳ գլխավոր դատախազի հրամանով ստեղծվել ե աշխատանքային խումբ, որը ընտրական գործընթացի թե Եախընտրական, թե ընտրությունների ե թե հեռնտրական փուլերում, առանձին գործավարության կարգով, օղերատիվ կերպով կարձագանքի ընտրախախտումների վերաբերյալ հարցադրումներին, հայտարարություններին, դրանց գրանցմանը ե քննարկմանը:

Քաղաքացին դեսոք ե վտահ լինի, որ հանցագործության մասին իր ահագանգը դատաշանք քննության առարկա կդառնա: Այս առումով Եախորդ տարիներին մեակիրվել եմք դրական փորձ: Մասնավորադես իմ հրամանով մեակիրվել ե աշխատանքային խումբ՝ ընտրախախտումների վերաբերյալ հարցադրումների ընդունման, գրանցման ե քննարկման Եկատմամբ դատախազական հսկողություն իրականացնելու համար: Այս աշխատանքային խումբը ոչ միայն հսկողություն ե իրականացնելու ստացված հարցադրումների, դիմումների դատաշանք գրանցման ու քննարկման Եկատմամբ, այլ Եաե կատարելու ե լրատվամիջոցների մշտադիտարկում՝ քննարկման առարկա դարձնելով ընտրախախտումների վերաբերյալ կոնկրետ տեղեկություններ դարձնակող մամուլի հրադարակումները: Եվ որ ամեհանակարեռնը ե՛լ այս ամբողջ գործընթացը տեղի ե ունեանալու հրադարակային՝ ադահովելով դրա լիարժեք թափանցիկությունը: Նախկին համադատական ընտրությունների ժամանակ ստացված հարցադրումների, ինչոյեռն Եաե մշտադիտարկման արդյունքում առանձնացված մամուլի հրադարակումների քննարկման արդյունքների վերաբերյալ ամբողջ տեղեկատվությունը տեղադրվել ե դատախազության կայքում, որոնց հնարավոր է ծառթեռնալ առ այսօր: «Եվ հեմք այս հրադարակայնությունը իմն թույլ ե տալիս ասելու, որ Եախորդ ընտրությունների ժամանակ չի եղել որեե հարցադրում, ահագանգ, որը դատաշանք քննարկման առարկա չի դարձել: Գուցե տարակարծություններ եղել եմ տրված քրեաիրավական գնահատականի վերաբերյալ, որը քննարկման առարկա ե կարձել օրենքով սահմանված կարգով, բայց բողոք, թե որեե հարցադրման ընտրությունների ընթացքում գրանցված քրեորեն հեռադեռնելի արարքների վերաբերյալ, ընթացք չի տրվել, չի եղել: Եվ այս մոտեցումը շարունակվելու ե այսուհետ ես»,- վստահեցրեց գլխավոր դատախազը՝ մշտելով, որ յուրաքանչյուր հարցադրման ստուգման արդյունքներով կայացվելու եմ որոշումներ, ինչը թույլ կտա շահագրգիռ կողմերին անհրաժեշտության դեղքում վիեարկել օրենքով սահմանված կարգով: «Մեք ողջունում եմք իշխանությունների հայտարարություններն ազատ, արդարացի ե արժանահավատ ընտրությունների կարեւորության մասին ե Երանց խոստումները՝ ընտրախախտումները հեռաքննելու ե մեղավորներին դատաժոգելու վերաբերյալ: Կարեւորն իրականացումն է, ե այստեղ իրավադատի մարմինները շատ կարեւոր դերակատարում ունեն»,- ողջունելով համաժողովի անցկացումը՝ ասաց ԱՄՆ դեստանատը ե կոշ արեց տեղական կազմակերպություններից մասին աշխատանքային խումբը համադատաստան տեղեկանք կիրադարակի յուրաքանչյուր երեքշաբթի: Ի դեղ, դատախազության ստորաբաժանումների համակարգումն ընտրական այս ամբողջ գործընթացում իրականացնելու ե ԶԳ գլխավոր դատախազի տեղակալ Արամ Թամազյանը, իսկ ստացած դիմում-բողոքների մասին աշխատանքային խումբը համադատաստան տեղեկանք կիրադարակի յուրաքանչյուր երեքշաբթի: ԶԳ գլխավոր դատախազություն

Հաղթանակներով եւ դարձումներով երիտասարդները հղկվում են

Այս կարծիքին է երիտասարդ կոնցերտայստերների ճրգույթի ժյուրիի նախագահ Արմեն Բաբախանյանը

Արմեն Բաբախանյանը ու Սեւորա Գյուլբուրդյանը ճրգույթի հետ կապված վերջին շտկումներն են քննարկում:

Ֆուլփոխություններ են արձանագրվել կոնցերտայստերության ղեկավարներին անբաժանելի հարցերի վերաբերյալ:

Կոնցերտայստերության արվեստին, ակտիվացել է ուսանող դաշնակահար կոնցերտայստերների ղեկավարների աշխատանքը հենց կոնցեր-

տայստերների ղեկավարների հետ: Մեր դաշնակահարները ղեկավարելով դաշնակահարների են հաճախում նաև Ղազարոս Սարյանի անվան օպերային ստուդիայում: Սա միայն կոնցերտայստերների կոնցերտայստերության ղեկավարներն են, որով մենք սիրով կհավում ենք, խորհուրդներ տալիս հանրապետության տարբեր երաժշտական ուսումնական հաստատությունների մեր կոլեգաներին»,- Եջեց մեր գրուցակիցը:

Վերջին շրջանում Հայաստան ժամանած ու մեզ հետ գրուցած անվանի երաժիշտներից ոմանք թերահավատորեն են արտահայտվում նույնիսկ «դասական» դարձած ճրգույթների հասցեյին՝ Եջեցով հիմնականում ժյուրիի անդամների կողմնակալ լինելը: Քանի որ Արմեն Բաբախանյանը ունի բազմաթիվ միջազգային ճրգույթների մասնակցության փորձ, խնդրեցինք այդ «մատով» մեկնաբանությունն անել եւ հրատարակել Հեղին-

Եւ Տեր-Ղեւոնդյանի անվան երիտասարդ կոնցերտայստերների ճ-րդ հանրապետական ճրգույթի ժյուրիի կազմը: «Ժյուրիի բոլոր անդամները օբյեկտիվ լինելու չեն եւ կարող, որովհետեւ նույն ստեղծագործության կատարման ընկալումը յուրաքանչյուրի մոտ տարբեր է: Ուղղակի ղեկավար է այնպես ընտրել ժյուրիի աշխատանքներին մասնակցող, թեկուզեւ ճանաչված երաժիշտների կազմը, որ հնարավորինս նույն գաղափարների համակիրներ լինեն, որոնց համար ինչ էլ որ լինի՝ արժեքը ղեկավար է մնալ արժեք»,- ասաց ղեկավար Բաբախանյանը: Եւ նաև հավելեց, «Մրցույթը երիտասարդներին ղեկավարի մեջ մտնելու հնարավորություն է տալիս: Մեր կյանքը ցանկացած ոլորտում, այդ թվում եւ երաժշտարվեստում, ղեկավար է: Չեն կարող հասկանալ այն մասնակիցներին, ովքեր հայտ են ներկայացնում ղեկավարի մասնակցության համար: Ի վերջո, անցնելով հաղթանակներով կամ ղեկավարություններով՝ երիտասարդ արվեստագետը հղկվում է, դառնում ամուր ու դիմակայուն»:

Մրցույթի ժյուրիի կազմը էլ հրատարակեց Սեւորա Գյուլբուրդյանը. այն կնախագահի Արմեն Բաբախանյանը, մյուս անդամներն են՝ կոնցերտայստերի ճանաչված երաժիշտ-մանկավարժներ Սուսաննա Մարտիրոսյանը, Գոհար Թորոսյանը, Ստեփան Զաքարյանը, Իգոր Յավրյանը եւ Սուրեն Զաքարյանը:

ՍԱՍՎԵԼ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

«Վանը» հաներգ կտա

«Առավոտը» անցյալ տարի տեղեկացրել է Հայրենադարձության եւ հիմնավորման «Երկիր» հասարակական կազմակերպությունների միություն «Վան» նախագծի մասին, որը նաև էթնոերաժշտական ժառանգության ուսումնասիրության ծրագիր է: «Վան» նախագիծը իրականացնելու նպատակով ձեւավորվել է Սեւորայան ավագանի եւ Հայկական լեռնաշխարհի էթնոերաժշտության եւ ոչ էթնոերաժշտության հետազոտական խումբ: Վերջինս գործունեությունն ուղղված է Հայաստանի սահմաններից դուրս Հայկական բարձրակարգ դասի տարածքում հայկական էթնոերաժշտական ժառանգության մնացորդների վերհանմանը, հետազոտմանը ու կյանքի կոչմանը: Ուսումնասիրվում են նաև այնտեղ աղբյուր հայերի եւ այլ ազգերի ներկայացուցիչների միջև ֆոլկլորային փոխազդեցությունները: Անցյալ տարի ամռանը «Վան» նախագծի արշավախումբը դաշտային ուսումնասիրություններ կատարեց Արեւմտյան Հայաստանում՝ մասնավորապես Արաբկիրում, Խարբերդում, Դերսիմում, Մայաթիայում, Տիգրանակերտում եւ Համզեմում: Երաժիշտները մենք բերեցին տեղերում գործածության մեջ գտնվող հայկական ազգային նվագարաններ (համշենական դաշնակ, դավալ), ճառագրվեցին ու տեսագրվեցին հայկական երգեր ու մեղեդիներ: «Վան» նախագծի եւ երաժիշտների խումբը (գեղարվեստական ղեկավար՝ Լորայր Քարտաշյան) մասնակցեց նաև Արգուվանի (Մայաթիա) եւ Սնձուրի բնության եւ մշակույթի (Դերսիմ) փառատոների:

Արդիվի 2-ին էլ «Վան» նախագծի երաժիշտների խումբը Հ. Պարոնյանի անվան երաժշտական կոնսերտային ղեկավար թատրոնում հաներգային ծրագրով հանդես կգա հայ հանդիսատեսի առջև, ու ամփոփ կներկայացվեն նախորդ տարվա աշխատանքների արդյունքները:

գ. Յ.

Ինչի՞ մասին ես լուր, Գառն Աստծո՛ւ Agnus Dei

Մենք եղեռնից հետո մենք՝ հայերս, դատարանական ճշմարտության վերականգնման երկար ճանապարհ ենք անցել: Դատարանական, դիվանագիտական, լուր-բիզնես: Լավ գիտեցա՞րք մշակույթի ուժը՝ մեր հանդեպ կատարված ղեկավարող հանցագործության մասին խոսել ենք նաև այդ լեզվով: Իհարկե, այս հարցում նաև որոշ վրիդուններ ենք ունեցել: Միշտ չէ, որ նկատի ենք ունեցել աշխարհին հասանելի ու հասկանալի լինելու կարևոր հանգամանքը: Մինչդեռ մշակութային հետախույզումները դիվանագիտական մեթոդներով կունենայինք, բանի որ անհասարակ վավերագրություններ ավելի է վիճարկվում, քան գեղարվեստը:

Այսօր՝ Հայոց եղեռնի հարյուրամյակի շեմին, մենք ամբողջ աշխարհում հասարակական կարծիքի մեավորման խնդիր ունենք: Խոսքս վերաբերում է անգամ այն երկրների ժողովուրդներին, որոնք կատարվող ղեկավարողներին է հայերի ցեղասպանությունը: Ուրուզվայց մինչև ֆրանսիացի ու գերմանացի, դեռ լսելիք ունեն մեզանից, եւ որ կարևոր է մի լեզվով, որը հասանելի լինի բոլորին: Եվ Աստծո բարեհաճությունը չէ՞, արդյոք, որ ճիշտ ժամանակին մենք ունենանք արվեստի մի այնպիսի գործ, որը բազում դիվանագիտական նախաձեռնություն արժե:

Խոսքս Տիգրան Մանուկյանի Հայոց ցեղասպանությանը նվիրված ռեպլիկեմին է վերաբերում: Քանոսուցիինգ ընդհանուր այդ երաժշտական մեծակտավ երկը մատուրդի կյանքի տաք տարին է արժեցել, եթե նկատի ունենանք ղեկավարողների ամբողջ նախնական փուլը, աշխարհի մեծ թվով ռեպլիկեմների խորթային ուսումնասիրության ընթացքը, նաև իր ստեղծած ու կիսատ թողած տարբերակները,

Տիգրան Մանուկյանը՝ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի եւ հեղինակի հետ:

որոնք ճանապարհ են բացել այն ստեղծագործության համար, որը անաչին անգամ հնչեց 2011-ի Երեւանի «Գերմանիայում»: Ռեպլիկեմ գրելու միտքը վարդուց էր գաղտնի Մանուկյանին, երբ ստացավ Մյունխենի կամերային նվագախմբի եւ Բեռլինի «Ռիաս» կամերային երգչախմբի ղեկավարը:

Այն տարիներին, երբ Մանուկյանը աշխատում էր «Ռեպլիկեմ» վրա, հաճախ են այցելել նրան ու ակնհաստես եղել նրա ստեղծագործական մտախոգություններին ու ղրդույուններին: Հասկանալի է՝ այդպիսի մի երկ կայացնելը ղարդ ու դյուրին գործ չէր: Պետք էր մտնել կաթոլիկ եկեղեցու լատինատառ կանոնական տեքստի հիման վրա ստեղծված բազմաթիվ ռեպլիկեմների աշխարհը, նաև խորապես ճանաչել այն ռեպլիկեմները, որոնք կանոնական տեքստով չեն գոյացել: Այս բնագավառում բոլորը գիտեն Սոցարտի, Վերդիի, Բրամսի կողմից: Խնդիր էր մտնել այդ աշխարհին ու այնտեղից դուրս բերել առաջին հայկական ռեպլիկեմ՝ ստեղծված լատինատառ կանոնական տեքստի վրա, որը ղիսի մի-

ածամանակ ներառի թե՛ հայ հոգեւոր երաժշտության դարավոր փորձը, թե՛ հավատացյալ հայ մարդու հոգեբանությունը: Եթե համայնքը, որ անեն մի արարողակարգ իր ցերտում թատերականության որոշ տարրեր է ղարուճակում, ղիսի ընդունենք, որ ռեպլիկեմ մեջ այն նույնպես ներկա է: Դրանով են ղայմանավորված վախի ու խնդրանքի, լացի ու հիացումի արտահայտությունները ռեպլիկեմում, որոնց համարժեք երաժշտական մարմնավորումն իր հավաստիացումը ղետք է ստանար մեր դարավոր ավանդույթների ու ծիսակարգերի խորքում: Բավական է ասել, որ հզոր ղետականություն եւ դրանից բխող աղաւիտությունն ունենող երկրի գավակը Աստծուն իր աղերսը ներկայացնելիս հոգեբանորեն տարբերվում է այն մարդուց, որը գորկ է իր երկրի ամբողջամբ ղայմանավորված աղաւիտության զգացողությունից: Մի խոսքով՝ ղետք էր կատարել գերմանացիների ղատվելը եւ միածամանակ իրականացնել սեփական երազանքը, ստեղծել իրոք հայկական ռեպլիկեմ: Շատ կարևոր էր այն, որ

ռեպլիկեմ նվիրված էր լինելու Հայոց ցեղասպանությանը: Մանուկյանի ընտանիքի անդամներն էլ այդ միլիոնավոր գոհերի մեջ էին, եւ համազգային ցավն արտահայտող երաժշտական կտավի վրա կանա, թե ակամա կորոշմվեին անձնական վշտի արտահայտությունները: Այսպես, Մանուկյանի համար փաստորեն լուծված էր ինչ անելու խնդիրը: Մնում էր լուծել այն խնդիրը, թե ո՞ր է այս ռեպլիկեմը երգողը: Ու նա գտավ իրենց կոնկրետության մեջ տեսանելի, ընկալելի «հերոսներին»: Դրանք հայկական մանրանկարչության մեջ ղատկերված, ինչպես ինքն է ասում՝ սեւ հոնքերով, կրո աշքերով կերակրներն են, որոնք աղբյուր են իրենց խաղաղ միանությունը, երբեմն խորախորհուրդ լուրջությամբ մեջ: Այդ կերակրների նախնին կարծես թե չի խաբվել օմից: Այդատիվան խոնարհության կողքին մեղքը չի կարող տեղ ունենալ: Ուրիշ էլ ո՞ւմ, եթե ոչ նման կերակրների կարելի է վստահել երգեցողությունը, ուր լատիններն եկել է հյուսվելու հայ մելոսի՝ սակուն համար՝ Agnus Dei, այսինքն՝ Գառն Աստծո: Եվ հենց այստեղ էր, որ սկիզբ առավ ո՛չ բուն կաթոլիկականը, ո՛չ բուն հայկականը, ոչ էլ անգամ նրանց սիմբոլիզմը, այլ մի բոլորովին նոր արժեք, որի մեկնաբանումն, իհարկե, երաժշտագետների անելիքն է, բայց մի բան միանշանակ է. Մանուկյանի «Ռեպլիկեմ» տեքստը լատիններն է, ղատկերված է գերմանացիների կողմից (ըստ ղայմանագրի՝ մեկուկես տարի այն իրավունք ունեն կատարելու միայն ղատկիրատուները՝ Մյունխենի կամերային նվագախումբն ու Բեռլինի «Ռիաս» կամերային երգչախումբը), բայց, այնուամենայնիվ, այս «Ռեպլիկեմը» մտավ եւ համաշխարհային, եւ հայ երաժշտության գանձարան:

ՌԱԶՄԻԿ ՄԱՐԿՈՅԱՆ
Հոդվածն ամբողջությամբ՝
aravot.am-ում

